

BÁO CÁO
Thực thi pháp luật về việc ban hành Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia đối với
Dầu thực vật tinh chế

Kính gửi: Bộ trưởng Nguyễn Hồng Diên

Căn cứ vào nghị định số 15/2018/NĐ-CP quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật An toàn thực phẩm, đặc biệt là phân công trách nhiệm cụ thể cho từng Bộ trong việc xây dựng và ban hành quy định kỹ thuật về an toàn thực phẩm. Trong đó quy định tại Khoản 2, Điều 39 “***Bộ Công Thương xây dựng và gửi Bộ Y tế ban hành quy định về mức giới hạn an toàn đối với các nhóm sản phẩm trong Phụ lục IV ban hành kèm theo Nghị định này***”.

Căn cứ Phụ lục IV Nghị định số 15/2018/NĐ-CP của Chính phủ, Bộ Công Thương được giao quản lý an toàn thực phẩm đối với 08 nhóm sản phẩm, gồm: Bia; Rượu, cồn và đồ uống có cồn; Nước giải khát; Sữa chế biến; Sữa chế biến; Dầu thực vật; Bột, tinh bột; Bánh, Mứt, Kẹo và Dụng cụ, vật liệu bao gói, chứa đựng thực phẩm trong quá trình sản xuất, chế biến, kinh doanh thực phẩm thuộc lĩnh vực được phân công quản lý.

Căn cứ Điều 64 Luật An toàn thực phẩm, Bộ Công Thương được phân công quản lý an toàn thực phẩm trong suốt quá trình sản xuất, chế biến, bảo quản, vận chuyển, xuất khẩu, nhập khẩu, kinh doanh đối với các loại rượu, bia, nước giải khát, sữa chế biến, dầu thực vật, sản phẩm chế biến bột và tinh bột và các thực phẩm khác theo quy định của Chính phủ.

Căn cứ Khoản 1, Khoản 2 Điều 39 Nghị định số 15/2018/NĐ-CP của Chính phủ, Bộ Công Thương được giao: i) Ban hành quy chuẩn kỹ thuật quốc gia đối với sản phẩm thuộc lĩnh vực được phân công quản lý quy định tại Điều 64 Luật an toàn

thực phẩm và các nhóm sản phẩm trong Phụ lục IV ban hành kèm theo Nghị định số 15/2018/NĐ-CP; ii) Xây dựng và gửi Bộ Y tế ban hành quy định về mức giới hạn an toàn đối với các nhóm sản phẩm trong Phụ lục IV ban hành kèm theo Nghị định số 15/2018/NĐ-CP.

I. BỐI CẢNH THỰC HIỆN

1. Bối cảnh trong nước và quốc tế

Dầu thực vật tinh chế là sản phẩm thiết yếu trong khẩu phần ăn hàng ngày và trong ngành công nghiệp chế biến thực phẩm. Nhu cầu tiêu thụ dầu thực vật tinh chế tại Việt Nam ngày càng gia tăng. Tuy nhiên, hiện tại Việt Nam chưa có Quy chuẩn Kỹ thuật Quốc gia (QCVN) cụ thể cho dầu thực vật tinh luyện. Các doanh nghiệp đang áp dụng các tiêu chuẩn chung như TCVN 7597:2018 (Dầu thực vật) hoặc các quy chuẩn chung về ô nhiễm (như QCVN 8-1:2011/BYT về độc tố vi nấm và QCVN 8-2:2011/BYT về kim loại nặng). Các quy định hiện hành do Bộ Y tế và Bộ Khoa học và Công nghệ ban hành qua nhiều giai đoạn khác nhau có nội dung không còn phù hợp với sự phát triển của công nghệ sản xuất và tiêu dùng mới. Việc thiếu kiểm soát chặt chẽ dẫn đến các nguy cơ tiềm ẩn về an toàn thực phẩm (ATTP), bao gồm tạp chất hóa học, kim loại nặng, độc tố vi nấm, và các chất gây ô nhiễm phát sinh trong quá trình tinh chế như 3-MCPD, Glycidyl Ester (GEs), PAHs, TFA vượt mức cho phép. Việc rà soát, cập nhật, thay thế và hoàn thiện hệ thống tiêu chuẩn, quy chuẩn là yêu cầu khách quan nhằm tạo hành lang pháp lý đồng bộ, thống nhất.

Trong bối cảnh quốc tế và hội nhập, việc xây dựng QCVN mới là cần thiết để đáp ứng yêu cầu hội nhập và thương mại quốc tế. Các quy định hiện hành tạo ra khoảng cách lớn so với thông lệ quốc tế; các tổ chức như Codex Alimentarius, WHO, EU, FDA đã áp dụng các tiêu chuẩn chi tiết và nghiêm ngặt hơn. Thiếu QCVN chuyên biệt đã khiến việc kiểm soát chặt chẽ đối với Axit béo dạng trans (TFA) công nghiệp thiếu đồng bộ so với các tiêu chuẩn quốc tế mới nhất. Thiếu các tiêu chuẩn kỹ thuật phù hợp đã gây ra rào cản thương mại; báo cáo năm 2023 chỉ ra rằng 30% lô hàng dầu thực vật xuất khẩu sang EU bị trả lại do không đáp ứng giới hạn 3-MCPD, gây thiệt hại kinh tế. Bởi vậy, các quy định mới cần phải hài hòa với thông lệ quốc tế (Codex, WHO, EU, FDA...) để tránh rào cản kỹ thuật và mở rộng cơ hội tiếp cận thị trường toàn cầu.

2. Quá trình thực hiện

Quá trình xây dựng Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia (QCVN) đối với dầu thực vật tinh chế được triển khai theo trình tự khách quan, có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan quản lý nhà nước và các đơn vị chuyên môn. Thực hiện chỉ đạo của Lãnh đạo Bộ, Cục Đổi mới sáng tạo, Chuyển đổi xanh và Khuyến công (ĐCK) đã chủ trì tổ chức rà soát, đánh giá kết quả triển khai xây dựng các quy chuẩn kỹ thuật có liên quan trong lĩnh vực an toàn thực phẩm, qua đó xác định rõ cơ sở pháp lý và thực tiễn cho việc ban hành QCVN về dầu thực vật tinh luyện.

Trên cơ sở chỉ đạo của Thứ trưởng Trương Thanh Hoài, Cục ĐCK đã phối hợp với Viện Công nghiệp Thực phẩm tiến hành nghiên cứu, rà soát và tổ chức các hội thảo chuyên đề, nhằm xác lập cơ sở khoa học, kỹ thuật và thực tiễn phục vụ cho việc xây dựng QCVN. Viện Công nghiệp Thực phẩm được giao chủ trì thực hiện các nội dung liên quan đến chuyên môn khoa học và kỹ thuật, bao gồm việc xây dựng luận cứ khoa học, cung cấp số liệu thử nghiệm và đề xuất phương pháp kiểm nghiệm phù hợp với điều kiện trong nước. Báo cáo đề xuất xây dựng dự thảo QCVN về an toàn thực phẩm đối với dầu thực vật tinh chế đã được trình và được Thứ trưởng Trương Thanh Hoài xem xét, thống nhất thông qua chủ trương. Theo quy định hiện hành, Bộ Công Thương là cơ quan được phân công quản lý an toàn thực phẩm đối với nhóm sản phẩm dầu thực vật. Vì vậy, Cục ĐCK được giao chủ trì xây dựng hai nội dung song song: (i) dự thảo Quy định về mức giới hạn an toàn đối với các nhóm sản phẩm thuộc phạm vi quản lý (trong đó có dầu thực vật tinh chế) để chuyển Bộ Y tế thẩm định, ban hành; và (ii) dự thảo Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về dầu thực vật tinh chế để trình Bộ trưởng Bộ Công Thương xem xét, ký ban hành Thông tư.

Công tác nghiên cứu thực trạng và hoàn thiện hồ sơ dự thảo được triển khai trong giai đoạn từ tháng 9 đến tháng 11 năm 2025. Dự kiến toàn bộ hồ sơ dự thảo QCVN sẽ được hoàn thiện, thẩm định và trình Bộ trưởng Bộ Công Thương ký ban hành trước ngày 30 tháng 12 năm 2025. Dự thảo Thông tư ban hành QCVN ...:2025/BCT đối với dầu thực vật tinh chế đã được xây dựng sơ bộ, dự kiến có hiệu lực thi hành kể từ năm 2026, đảm bảo tính đồng bộ, khả thi và phù hợp với thông lệ quốc tế.

II. KẾT QUẢ THI HÀNH VĂN BẢN QUY PHẠM PHÁP LUẬT

Do QCVN đối với dầu thực vật tinh chế hiện vẫn đang trong giai đoạn dự thảo và chưa có hiệu lực thi hành, nội dung đánh giá tập trung chủ yếu vào công tác chuẩn

bị và định hướng triển khai. Trong quá trình thực hiện, Bộ Công Thương đã chỉ đạo tập trung nguồn lực, yêu cầu các đơn vị chức năng khẩn trương thành lập Tổ soạn thảo, ưu tiên nhóm hàng dầu thực vật tinh chế và bố trí nguồn lực triển khai mà không chờ cấp kinh phí. Cục ĐCK được giao chủ trì, điều hành công tác rà soát, nghiên cứu, tổng hợp và xây dựng nội dung dự thảo; Viện Công nghiệp Thực phẩm đảm nhiệm phần cơ sở khoa học, kỹ thuật và công nghệ phục vụ cho việc hoàn thiện QCVN.

Quá trình xây dựng được thực hiện trên cơ sở phối hợp chặt chẽ giữa Cục ĐCK và Viện Công nghiệp Thực phẩm, cùng với sự tham gia của các đơn vị thuộc Bộ như Vụ Pháp chế, Cục Công nghiệp và các Bộ, ngành liên quan gồm Bộ Y tế, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Tài chính và Bộ Công an. Dự thảo Thông tư sau khi ban hành sẽ quy định rõ trách nhiệm của Cục ĐCK trong việc hướng dẫn, triển khai, theo dõi và tổ chức thực hiện QCVN; đồng thời định kỳ rà soát, tổng hợp, báo cáo Bộ Công Thương để kịp thời kiến nghị sửa đổi, bổ sung khi có yêu cầu thực tiễn.

Công tác tuyên truyền, phổ biến quy định được thực hiện song song với quá trình xây dựng văn bản, đảm bảo minh bạch thông tin thông qua các hội thảo tham vấn, công bố dự thảo và lấy ý kiến các bên liên quan. Việc công bố rõ ràng các tiêu chuẩn an toàn không chỉ giúp người tiêu dùng nâng cao nhận thức, củng cố niềm tin vào sản phẩm trong nước mà còn góp phần giảm thiểu tình trạng hàng hóa không bảo đảm chất lượng lưu thông trên thị trường. Song song đó, việc xây dựng và ban hành QCVN đồng bộ, tương thích với Codex và các cam kết quốc tế của Việt Nam (WTO, ASEAN) giúp giảm thiểu nguy cơ tranh chấp thương mại và tạo thuận lợi cho việc thông báo minh bạch tới các đối tác quốc tế.

Dự thảo Thông tư cũng quy định điều khoản chuyển tiếp nhằm bảo đảm tính khả thi và hiệu quả thực thi. Theo đó, các sản phẩm đã được sản xuất, nhập khẩu hoặc lưu thông trước thời điểm Thông tư có hiệu lực vẫn được phép tiêu thụ đến hết hạn sử dụng, trừ trường hợp có cảnh báo về an toàn thực phẩm. Đồng thời, lộ trình chuyển đổi được khuyến nghị kéo dài tối thiểu 18 tháng kể từ ngày Thông tư có hiệu lực để các doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa, có đủ thời gian đầu tư công nghệ, cải tiến quy trình và đào tạo nhân lực, tránh bị gián đoạn sản xuất hoặc bị loại khỏi thị trường.

III. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Trên cơ sở phân tích bối cảnh, kết quả triển khai và tiến độ xây dựng QCVN đối với dầu thực vật tinh luyện, Cục ĐCK kiến nghị Bộ trưởng Bộ Công Thương tiếp tục giao đơn vị chủ trì phối hợp với Viện Công nghiệp Thực phẩm và các cơ quan liên quan khẩn trương hoàn thiện hai nhóm văn bản: (i) dự thảo Quy định về mức giới hạn an toàn để chuyển Bộ Y tế thẩm định, ban hành; và (ii) dự thảo Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia để trình Bộ Công Thương ban hành trước ngày 30 tháng 6 năm 2026, bảo đảm tính thống nhất với Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hóa và Luật An toàn thực phẩm.

Để bảo đảm tính khả thi trong thực thi, đề nghị quy định lộ trình chuyển tiếp tối thiểu 18 tháng kể từ ngày Thông tư có hiệu lực. Khoảng thời gian này cho phép doanh nghiệp, đặc biệt là nhóm doanh nghiệp nhỏ và vừa, chủ động điều chỉnh dây chuyền, nguyên liệu, bao bì, nhãn mác, đầu tư đổi mới công nghệ và đào tạo nhân sự đáp ứng yêu cầu kỹ thuật mới.

Bên cạnh đó, cần có cơ chế hỗ trợ doanh nghiệp thông qua các gói vay ưu đãi lãi suất thấp (khoảng 3–5%/năm) nhằm nâng cấp thiết bị, cải thiện năng lực kiểm nghiệm và sản xuất; xem xét áp dụng chính sách ưu đãi về thuế thu nhập doanh nghiệp trong 2 năm đầu tiên cho các doanh nghiệp tuân thủ quy chuẩn mới; đồng thời tổ chức các khóa tập huấn, hội thảo kỹ thuật miễn phí về các chỉ tiêu an toàn mới như 3-MCPD, GEs, PAHs, TFA và kim loại nặng dạng vết để giảm thiểu nguy cơ vi phạm do thiếu kiến thức kỹ thuật.

Ngoài ra, kiến nghị Bộ tăng cường đầu tư cho hệ thống cơ quan kiểm nghiệm trong nước, bao gồm Viện Kiểm nghiệm An toàn thực phẩm Quốc gia và các phòng thí nghiệm trọng điểm, nhằm nâng cao năng lực phân tích, đảm bảo kết quả thử nghiệm tương thích với tiêu chuẩn quốc tế (AOAC, AOCS, ISO, Codex). Đồng thời, đề nghị thiết lập cơ chế báo cáo tuân thủ định kỳ 6 tháng một lần và tổ chức các hội thảo tham vấn thường niên trong giai đoạn 2026–2027 để tổng hợp, giải đáp vướng mắc, bảo đảm công tác giám sát được thực hiện hiệu quả, thống nhất và minh bạch, góp phần giảm thiểu rủi ro pháp lý trong quá trình áp dụng QCVN.

Nơi nhận:

- Như trên;
- TTr. Nguyễn Sinh Nhật Tân (để b/c);
- Cục trưởng (để b/c);
- Lưu: VT, CCĐ. ThanhDT.

**KT. CỤC TRƯỞNG
PHÓ CỤC TRƯỞNG**

Đào Duy Anh

Phụ lục

**Danh sách các văn bản chỉ đạo, điều hành của Bộ Công Thương liên quan đến
Xây dựng Quy chuẩn kỹ thuật đối với dầu thực vật tinh luyện**

(Kèm theo Báo cáo số /BC-ĐCK ngày tháng 8 năm 2024)